

WELKOM **W**IERDEN

Ruimte voor iedereen

Coalitieprogramma 2022-2026

Nieuw Enter Wierden
Resultaat, Duidelijkheid en Zorgzaam

NEW

CDA
Wierden-Enter

Voor u ligt het coalitieprogramma 2022-2026 van de gemeente Wierden.

Ruimte voor iedereen, dat is waar we voor staan!

De coalitie van NEW en CDA wil deze raadsperiode verder gaan met het op een andere manier besturen. Geen mentaliteit van 'wij-weten-het-beter', geen opeenstapeling van beleidsnota's en geen politieke spelletjes. Wat dan wel? Transparantie, actiegerichtheid en samenwerking. Vooral: ruim baan voor de samenwerking met onze inwoners en ondernemers. De fracties van NEW en CDA zijn ervan overtuigd dat met deze bestuurscultuur:

- er meer en betere resultaten wordt geboekt;
- de bevolking meer vertrouwen ervaart;
- onze ambities sneller en effectiever worden gerealiseerd.

Het realiseren van onze ambities is noodzakelijk om ons hoofddoel te bereiken: het versterken van de gemeente Wierden. We richten ons daarbij

op de essentie: het groene en dorpse karakter, de samenhang in de gemeenschap, onze innovatieve economie en de veiligheid van onze inwoners.

Om dit te bereiken ging de voorkeur van beide fracties uit naar een maatschappelijk akkoord. In een dergelijk akkoord vinden de verschillende politieke partijen én de inwoners, ondernemers en organisaties vanuit onze gemeenschap elkaar. Samen worden de schouders gezet onder een gezamenlijk afgesproken doel. Om deze reden hebben NEW en CDA kort na de verkiezingen een zeer beperkt coalitieakkoord opgesteld. Dat akkoord ging vooral in op de rol die de gemeenteraad, het college van B&W, de burgemeester, de ambtelijke organisatie maar vooral onze inwoners kunnen spelen om de Wierdense democratie als een échte democratie te laten functioneren. NEW en CDA hadden de hoop dat ook de andere fracties in de gemeenteraad zich aangesproken zouden

voelen om mee te doen, op weg naar een andere bestuurscultuur.

Helaas bleek deze inschatting een stap te ver. Ondanks de nodige inspanningen bleven er bij enkele collega-fracties aarzelingen bestaan over deze nieuwe aanpak. Vandaar dat er geen maatschappelijk akkoord of een raadsakkoord kon worden bereikt.

Toch staat de ambitie van NEW en CDA nog recht overeind. Wij willen geen opgelegd dictaat vanuit het gemeentehuis. Wij blijven een manier van werken uitdragen waarin wij niet doen alsof wij met zijn tweeën alles het beste weten. We staan open voor de inbreng van de andere fracties in de gemeenteraad, maar nog het meest voor de inbreng vanuit de samenleving. Wij zijn voortdurend aanspreekbaar op dit voornemen. We zullen ons in iedere fase en bij ieder vraagstuk inspannen om dit waar te maken. Nu er geen maatschappelijk akkoord is gesloten, willen we niet met lege handen blijven staan. Vandaar dat we alsnog een coalitieprogramma hebben opgesteld. Als richtlijn voor onze inwoners, maar ook voor de ambtelijke organisatie. We gebruiken het woord 'richtlijn'. Dat doen we niet voor niets. Het is geen blauwdruk of dictaat. Het is een uitnodiging voor onze inwoners, ondernemers en organisaties om mee te denken en te doen. Misschien komt er wel een veel beter idee dat wij nog niet kennen of over het hoofd hebben gezien. Graag! Ook de actualiteit met o.a. de grote uitdagingen zoals de dalende koopkracht van onze

inwoners door sterk stijgende energiekosten, economische ontwikkelingen, asielopvang, het stikstof dossier en woningbouw maken dat dit coalitieprogramma als richtinggevend gezien kan worden. Het is 'werk in uitvoering' en samen willen wij vooral wendbaar zijn in de aankomende jaren om bij te sturen waar dat nodig is. We nodigen alle inwoners en maatschappelijke partners uit om nadrukkelijk met ons mee te doen.

We nodigen u uit om het voorliggende programma op die manier te beschouwen. Er zullen tal van momenten zijn in de gemeenteraad en in de gemeenschap, waar we over de plannen van gedachten wisselen. Schroom niet om uw mening te geven. We hebben uw kennis en inzet hard nodig.

In dit coalitieprogramma leggen we een link met de Toekomstvisie 2030 die op dit moment in ontwikkeling is. We kijken met veel plezier en vertrouwen uit naar de komende vier jaar waarin de verschillende visies die er liggen vertaald gaan worden naar concrete acties.

Wierden, oktober 2022

Cindy ter Riet
Fractievoorzitter

Nieuw Enter Wierden
Resultaat, Duidelijkheid en Zorgzaam

NEW

Bram Egberts
Fractievoorzitter

CDA
Wierden-Enter

Inhoudsopgave

I.	Vernieuwing lokale democratie	5
II.	Sterke sociale samenleving	8
III.	Duurzame ontwikkeling	14
IV.	Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling	17
V.	Prettig wonen en leven	20
VI.	Financiën	23

I. Vernieuwing lokale democratie

De wereld waarin we leven verandert snel. Deze veranderingen vragen om een flexibele (gemeentelijke) overheid die kan schakelen tussen de verschillende rollen; wet- en regelgeving, effectief en efficiënt gebruik van gemeenschappelijke middelen, samenwerking bevorderen tussen diverse instanties en participeren in initiatieven vanuit de samenleving. In het veranderende speelveld van overheid, markt en inwoners ontstaan soms spanningen en (juridische) knelpunten. Dit leerproces gaan we met elkaar aan! Voor ons betekent dit dat we sterk inzetten op het verder verbeteren van onze dienstverlening en het participeren in initiatieven vanuit de samenleving. In dit leerproces is een rol weggelegd voor iedereen; inwoners, ondernemers, organisaties, gemeenteraad, college en uiteraard ook de ambtelijke organisatie.

Het draait om de inwoner!

In 2021 is de visie op dienstverlening door de gemeenteraad vastgesteld. Sindsdien zijn er diverse acties ondernomen om ons streven naar maximale tevredenheid vanuit onze samenleving over de wijze waarop wij uitvoering geven aan al onze dienstverlening, te realiseren. Zo is de nieuwe, toegankelijkere, website in gebruik genomen en zijn de openingstijden verruimd. Ook de komende jaren zetten we onverminderd in op het verder verbeteren van onze dienstverlening naar inwoners, ondernemers, instellingen etc.

Wij kiezen voor:

- Dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers staat op 1. We verankeren de visie op dienstverlening in de gemeentelijke

organisatie. Daarbij evalueren we de visie op dienstverlening periodiek, met betrokkenheid van inwoners en ondernemers.

- Goed leesbare en begrijpelijke correspondentie voor iedereen
- Regelmatig meten van de tevredenheid over de verstrekte dienstverlening en daar lering uit trekken.
- Optimaliseren, zowel digitaal als fysiek, van het ondernemersloket.

Toekomstvisie 2030

Het concept van de toekomstvisie is gereed. Dit concept is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de Denktank voor de toekomstvisie en de ambtelijke organisatie. Daarbij is gebruik gemaakt van de opbrengst van het participatieproces over de toekomstvisie. Maar, er is ook gebruik gemaakt van de opbrengst van de participatieprocessen over recente (deel)visies, plannen en agenda's (o.a. Maatschappelijke Agenda, Lokale Woonagenda, Centrumvisies, Economische visie, Mobiliteitsplan en Kerkenvisie). Daarnaast zijn de laatste inzichten ten aanzien van verschillende thema's en issues bij dit concept van de visie betrokken. Bijvoorbeeld de uitkomsten van het onderzoek naar de behoefte aan lokale bedrijfskavels.

Dit najaar wordt het vervolg van het participatieproces gestart. Daarbij wordt het concept van de toekomstvisie terug gelegd in de samenleving en bij alle lokale partners voor een reactie. Ook wordt de visie in het vooroverleg gebracht en voor een reactie voorgelegd aan onder andere de buurgemeenten, de regio en de provincie. Vervolgens wordt de visie, al dan niet aangepast, ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Volgens de huidige planning begin 2023.

We streven er naar de inhoud van dit coalitieprogramma en het concept van de toekomstvisie zo veel als mogelijk op elkaar aan te laten sluiten. Voor zover de besluitvorming door de gemeenteraad over de toekomstvisie leidt tot een strijdigheid met dit coalitieprogramma, zullen wij het coalitieprogramma hierop aanpassen.

Interactief, participerende overheid

Steeds vaker hebben inwoners, ondernemers en organisaties eigen ideeën waar we als gemeente uitstekend op kunnen inhaken. Deze ideeën en initiatieven faciliteren en ondersteunen we zoveel mogelijk. En daar waar de ideeën en initiatieven nog niet vanuit de maatschappij komen, zoeken we tenminste zelf proactief de verbinding op.

Wij kiezen voor:

- Ondersteunen en faciliteren van inwoners met initiatieven. Ruimte geven aan en ondersteunen van inwoners die in eigen regie taken willen overnemen van de gemeente.
- Participatie handreiking in praktijk gaan gebruiken en evalueren.
- Inwoners en ondernemers blijven betrekken bij de beleidskeuzes die er gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld via [wierden.ikpraatmee](https://wierden.ikpraatmee.nl).
- Afstand tussen overheid en samenleving verkleinen.
- Het versterken van de samenwerking tussen gemeenteraad en inwoners. We zorgen er voor dat raadsleden, inwoners en medewerkers in een vroeg stadium met elkaar praten en meedenken over ingrijpende plannen en visies waarover besluiten genomen moeten worden.
- Pilot wijkgerichte aanpak waarbij vanuit de wijk zelf ook taken worden overgenomen (inclusief subsidie vanuit de gemeente).

Vernieuwing lokale democratie en verankering in de organisatie

De gemeentelijke organisatie is al volop aan de slag met veranderingen die moeten leiden

tot het (verder) verkleinen van de kloof tussen samenleving en gemeente. Dit komt onder andere tot uitdrukking in het koersdocument voor de organisatieontwikkeling Expeditie Wierden, de Visie op Dienstverlening en de Inspraak- en participatieverordening. Ook in het concept van de toekomstvisie is een vernieuwing van de lokale democratie een belangrijk speerpunt.

De organisatie is en blijft in ontwikkeling om een interactieve en participerende overheid te kunnen zijn. Dat werkt door in alle lagen van de organisatie, ambtelijk en bestuurlijk. Belangrijke onderwerpen daarbij zijn inwoner- en overheidsparticipatie, gebieds- of themagericht werken en een heroriëntatie op bestuursstijl en bestuurscultuur.

Een andere manier van werken en besturen is niet van vandaag op morgen geregeld. Dat vraagt tijd en geduld. Het vraagt om een verandering in houding, gedrag, benadering en een organisatie die hierop is ingericht en blijvend ondersteuning biedt. Immers, een vernieuwing van de lokale democratie is niet iets tijdelijks en is dus nooit af. Weliswaar zien we nu de noodzaak voor een 'anders werkende gemeente'. Maar, de samenleving zal blijven veranderen en de gemeente zal in dat proces mee moeten blijven bewegen. Right to Challenge zal onderdeel worden van onze lokale democratie.

II. Sterke sociale samenleving

Gemeente Wierden kent veel vrijwilligers, mantelzorgers, maatschappelijk betrokken instellingen en kerken en een rijk verenigingsleven. Daar zijn we trots op! Er is een breed sportaanbod en een ruime keuze aan sociale en culturele activiteiten. Dit willen we blijven ondersteunen om de kracht van de samenleving te behouden en in te zetten voor mensen die (tijdelijk) ondersteuning nodig hebben om zich staande te houden. Ons motto is en blijft dan ook: iedereen doet mee!

Maatschappelijke Agenda als kompas

In 2021 hebben we in samenspraak met inwoners en maatschappelijke organisaties de Maatschappelijke Agenda opgesteld. Deze is eind 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. De Maatschappelijke Agenda is de komende jaren ons kompas voor het brede sociale domein, met als uitdaging om het sociaal domein zó in te richten dat schotten wegvallen, maatschappelijke organisaties nóg meer samenwerken en de inwoner centraal staat. Hierbij zorgen we voor duidelijke subsidieafspraken en inzicht in resultaten en uitgaven. Wij bevorderen dat inwoners verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en voor elkaar en realiseren aanvullend, indien nodig, professionele zorg. Kinderen en jongeren groeien in onze gemeente gezond, veilig en kansrijk op. Onze missie hierbij is dat we een sociale, inclusieve en veilige gemeente zijn en blijven.

Sociale samenhang

Wij zijn blij met het verenigingsleven en de sociale samenhang binnen onze gemeente. Zij dragen bij aan het voorkomen, verminderen of

uitstellen van professionele zorg, ontwikkeling en verrijking van de inwoners zelf en aan hun sociale en maatschappelijke deelname. Hierbij hebben we de komende jaren wel te maken met een verdergaande vergrijzing en groeiende druk op mantelzorgers en vrijwilligers.

Wij kiezen voor:

- Het versterken en stimuleren van activiteiten en voorzieningen in de wijk voor mensen met verschillende ondersteuningsbehoeften.
- Het ondersteunen en stimuleren van organisaties om passende ondersteuning aan (jonge) mantelzorgers te bieden.
- Het steunen van organisaties bij het werven en inzetten van (jonge) vrijwilligers.
- Het ondersteunen van ons rijke verenigingsleven door hen een meerjarig perspectief te bieden op subsidies met duidelijke kaders, waarbij een tegenprestatie in de vorm van vroeg signalering bespreekbaar is.
- Het faciliteren dat verenigingen onderling kennis overdragen en op bepaalde aspecten een samenwerking aan gaan als dat hen versterkt.

Sociaal prettige leefomgeving

Naast de sociale samenhang draagt ook een prettige leefomgeving bij aan het welbevinden van onze inwoners; een veilige leefomgeving waarin inwoners zich thuis voelen, die uitnodigt tot ontmoeten, cultuurbeleving en (samen) bewegen bevordert de participatie. Hier benoemen we onze doelen voor een sociaal prettige leefomgeving, maar we benaderen deze doelen nadrukkelijk in samenwerking tussen het sociale en fysieke domein (zie ook V. Prettig wonen en leven).

In de Maatschappelijke Agenda hebben we al benadrukt dat het van belang is om de zorg en begeleiding binnen het sociaal domein toegankelijk én betaalbaar te houden, zonder

de menselijke maat en de kwaliteit van de zorg uit het oog te verliezen. We bevorderen daarom de samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, zodat er nog beter preventief gewerkt kan worden en informele zorg wordt ondersteund.

Wij kiezen voor:

- Het bevorderen van een prettige, toegankelijke en veilige leefomgeving voor alle inwoners die uitnodigt tot ontmoeten, bewegen en sporten.
- Meer verbinding tussen verenigingen onderling en ook tussen verenigingen, ondernemers en maatschappelijke instellingen.
- Het faciliteren en in stand houden van revalidatie- woonzorg- en ontmoetingsplekken voor verschillende leeftijdscategorieën. Dit voorkomt eenzaamheid en biedt bredere mogelijkheden in het omzien naar elkaar.
- Het uitvoeren van de in 2020 vastgestelde Cultuurvisie Wierden.
- Het samen met het culturele leven zoeken naar podiummogelijkheden binnen de openbare ruimte en blijvend verkennen waar theater- en concertruimte mogelijk is.

- Het proactief ondersteunen van stichtingen en besturen die ontmoetingsplekken zoals Kulturhusen exploiteren, zowel fysiek als financieel.
- Per wijk in beeld brengen wat er nodig is om inclusief te wonen.

In beweging blijven

Gezondheid is meer dan 'niet ziek zijn'.

Gezondheid gaat ook over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, over betekenisvol werk of andere activiteiten en over de omgeving waarin je leeft. We gaan daarom uit van het concept positieve gezondheid waarbij onze focus ligt op de mogelijkheden die mensen hebben om met ziekten, beperkingen en tegenslagen om te gaan en elkaar hierbij te helpen.

Uitgaande van positieve gezondheid willen we bewegen en sporten op alle leeftijden en voor alle doelgroepen stimuleren. Want bewegen draagt bij aan een gezonde(re) leefstijl en kan

ook bijdragen aan persoonlijke ontplooiing en binding tussen mensen.

Wij kiezen voor:

- Het stimuleren van inwoners (in elke levensfase en doelgroep) om te bewegen.
- Het stimuleren van divers breed sportaanbod en het vrij kunnen sporten in de groene omgeving.
- Het uitvoeren van de in 2021 vastgestelde Visie Sport en Bewegen.
- Het realiseren van een passende sportaccommodatie op de Esrand welke aansluit bij de uitkomsten van het nu lopende onderzoek.
- Ruimte bieden aan individueel sporten in de openbare ruimte.
- Het in beeld brengen en houden van ontwikkelingen bij onze verenigingen t.a.v. het aantal leden om zo wendbaar te zijn richting de toekomst.
- Heroriëntatie van de sportstructuur in de gemeente.
- Het op een vernieuwende manier organiseren van de jaarlijkse sportprijzen in Wierden in samenspraak met verenigingen en eventueel ondernemers.

Omzien naar elkaar

Mensen zijn er in beginsel zelf verantwoordelijk voor dat ze gezond eten, goed voor zichzelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten onderhouden en naar school of werk gaan. Maar niet iedereen leeft in de omstandigheden om zelf gezonde keuzes te maken en de dagelijkse verleidingen te weerstaan. Sommige mensen hebben te weinig grip op hun gezondheid en missen het vermogen om die grip te vergroten. Ook is er een grote groep mensen die door ouderdom of een beperking niet zonder meer in staat zijn om mee te doen in de samenleving. En door vergrijzing van onze inwoners wordt de kans op eenzaamheid en/of dementie groter.

Wij kiezen voor:

- Het actief informeren van inwoners over zaken die schadelijk zijn voor de gezondheid.
- Actief signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid.
- Het blijven investeren in cultuur-, sport- en welzijnsorganisaties, o.a. om eenzaamheid tegen te gaan.
- Het informeren van inwoners over de effecten van diverse ziektes zoals hart- en vaatziekten, dementie, en maag- en darm ziekten.
- Meer informele zorg bij inwoners met dementie.
- Het steunen en faciliteren van inwoners bij het omzien naar elkaar.
- Zorg hebben voor de torenhoge inflatie die steeds meer gezinnen treft.

Een goede start

In de Gemeente Wierden gaan we uit van een positief jeugd- en onderwijsbeleid. Goede peuteropvang en scholen bieden alle kinderen en jongeren de kans om hun talenten te ontwikkelen en uit te groeien tot volwaardige en betrokken inwoners. Maar naast de peuteropvang en het onderwijs zijn er in onze gemeente veel meer maatschappelijke partners betrokken bij het opgroeien en opvoeden van kinderen en jongeren. Denk hierbij aan (sport)verenigingen, hulpverleners, praktijkondersteuners huisartsen, kerken, welzijnsorganisaties, de bibliotheek etc. Al deze organisaties hebben hun eigen visie en kijk op kinderen, jongeren en gezinnen. Verbinding tussen deze partijen is essentieel om preventie en signalering te versterken. In een vroeg stadium moet gezien worden of er in gezinnen hulp nodig is van de gemeente of van onze maatschappelijke partners.

Wij kiezen voor:

- Extra aandacht voor (samenwerking rond) het jonge kind; de eerste 1000 dagen voor, tijdens

en na de geboorte blijken cruciaal voor een goede start in het leven.

- Het in samenwerking met voorschoolse organisaties en scholen uitwerken van kaders en uitvoeringsafspraken om voor- en vroegschoolse educatie (VVE) te versterken.
- Regie voeren op doorgaande leerlijnen in onze gemeente.
- Samen met het bestuur van de Passie realisatie van schoolhuisvesting op de Esrand realiseren.
- Het op termijn mogelijk maken van nieuwe schoolhuisvesting voor de Talenter en de Wegwijzer in Enter.
- Het verder uitwerken van integrale huisvestingsplannen Primair Onderwijs van de gemeente Wierden en hiervoor geld reserveren wanneer dat kan.

Steun voor kinderen en ouders

Het overgrote deel van onze jeugd heeft gelukkig geen problemen. Wél zien we dat het risico op psychosociale problemen bij kinderen en jongeren toeneemt als er in een gezin sprake is van financiële problemen en/of echtscheiding. Ook de Coronacrisis heeft een duidelijk negatieve wissel getrokken op een aantal jeugdigen.

De verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen ligt allereerst bij de ouders, het gezin en de jeugdige zelf, maar wij ondersteunen daar waar nodig. Wij hebben daarbij aandacht voor het versterken van de situatie en omgeving waarin jeugdigen opgroeien, zodat alle kinderen en jongeren in onze gemeente zich optimaal kunnen ontwikkelen. De jeugdige staat hierbij centraal: we gaan uit van de kracht en talenten van de jeugdige en de ouders.

Wij kiezen voor:

- Vroegtijdig signaleren van eenzaamheid, somberheid en depressie bij jongeren ter voorkoming van psychosociale problematiek.
- De (financiële) mogelijkheid voor kinderen om mee te doen aan vrijetijdsbesteding als ontmoeting, sport en cultuur.
- Effectieve interventies die bijdragen aan het verminderen van het effect van problematische (v)echtscheidingen.
- Afstemming van instanties onderling welke in één gezin komen, zodat nog meer en vaker gekozen kan worden voor een integrale benadering van de behoeften van het kind. (de gezinsregisseur)

Eigen kracht bij opgroeien en opvoeden

Normaliseren zien we als één van de kernthema's in ons jeugdbeleid en de transformatie van de jeugdzorg. Opvoedvragen maken voor alle gezinnen deel uit van het dagelijks leven. Wij vinden dat kwetsbaarheid bij het leven hoort en (zeer) complexe problematiek rondom opvoeden en opgroeien daar dan ook niet van uitgesloten zijn. Het gebruik van gespecialiseerde zorg kan daarom bij een fase van kwetsbaarheid horen. Onze focus is vervolgens niet alleen het oplossen van problemen, maar vooral het ontzorgen en normaliseren van de situatie rond jeugdigen. Het gaat om het herstel van het gewone leven en de eigen kracht.

Wij kiezen voor:

- Versterken van zelfstandigheid, eigen kracht en oplossingen bij jeugdigen en gezinnen al dan niet met lichte tijdelijke ondersteuning.
- Méér inzetten van voorliggende voorzieningen om het aantal indicaties jeugdzorg te verminderen.
- Het tegengaan van onnodig problematiseren en etiketteren van opvoed- en opgroeisituaties.

Kwalitatief goede zorg

We zorgen ervoor dat degenen die het echt nodig hebben professionele zorg krijgen. Daarbij staat de ondersteuningsbehoefte van de inwoner, een integrale aanpak en de kwaliteit van zorg voorop. Passende zorg en ondersteuning is het uitgangspunt. We zijn ons ervan bewust dat er ook mensen zijn die geen hulpvraag stellen, geen hulp aanvaarden of ernstig in hun eigen kracht zijn beperkt. Juist deze mensen benaderen wij actief en bieden wij professionele ondersteuning op maat. Wij hebben nadrukkelijk oog voor de meest kwetsbare inwoners die blijvend ondersteuning nodig hebben.

Wij kiezen voor:

- Het uitgangspunt dat wie professionele hulp nodig heeft (en dus niet voldoende heeft aan mantelzorg en hulp uit het voorveld) het tijdig krijgt. Niet het budget, maar de persoon is leidend in de zorgvraag.
- Goede bewaking van de kwaliteit van de zorg.
- WMO-zorg die voor iedereen toegankelijk is, waarbij (mits juridisch mogelijk) een eigen bijdrage voor inwoners die het kunnen betalen bespreekbaar is.
- Een goede financiële basis met ruimte voor aanpassingen indien de kwaliteit van zorg en/of beter maatwerk voor inwoners hierom vragen.
- Twentse samenwerking voor optimale kwaliteit en efficiency van de zorg. Hierbij de middelen maximaal inzetten voor directe zorg en de bureaucratie verder terugdringen.
- Samen met zorgorganisaties de doorlooptijd van zorgtrajecten waar mogelijk verkorten.

Iedereen doet mee

We streven naar een inclusieve samenleving, waarin mensen meedoen naar vermogen en zoveel mogelijk zelfredzaam zijn. We bieden hulp en ondersteuning aan inwoners die het niet redden op eigen kracht. Actueel zijn de energiearmoede en sterk gestegen inflatie, waardoor meer inwoners moeite hebben om financieel uit te komen. We steunen daarom inwoners met een minimuminkomen en volgen of er nog andere groepen door de stijgende prijzen in de problemen komen. Verder ziet de Participatiewet toe op de financiële zelfredzaamheid van inwoners die zijn aangewezen op een bijstandsuitkering en bieden we daarnaast ondersteuning in situaties waarin sprake is van armoede en schulden. Belangrijk uitgangspunt voor ons is dat het gebrek aan financiële middelen geen belemmering mag vormen om mee te kunnen doen in de samenleving.

Wij kiezen voor:

- Het bevorderen van de financiële zelfredzaamheid van mensen met een laag inkomen.
- Bijstandsgerechtigden motiveren om naar vermogen een maatschappelijke bijdrage te leveren.
- Meer inzetten op preventie en op het bereik van de doelgroep, door het opsporen van verborgen armoede in samenwerking met onze non-profit organisaties zoals de Stichting Bowie, Caritas instellingen enzovoort.

Hulp aan ontheemden en inburgeraars

We vangen in onze gemeente ontheemden en inburgeraars op die we samen met vele inwoners en organisaties ondersteunen tijdens hun verblijf en inburgering hier. Dit betekent dat we tijd, aandacht en middelen inzetten om deze mensen te helpen zo lang als het nodig is. Ons doel hierbij is om mensen snel en volwaardig te laten meedoen in de samenleving.

Wij kiezen voor:

- Het adequaat implementeren en uitvoeren van de nieuwe Wet Inburgering.
- Het ondersteunen van ontheemden en inburgeraars om zo snel mogelijk mee te doen

in de samenleving, indien mogelijk via betaald werk.

Werk voor iedereen

Steeds meer mensen met een arbeidshandicap of grotere afstand tot de arbeidsmarkt zijn aangewezen op onze dienstverlening vanuit de Participatiewet. Dit versterkt de noodzaak om steeds meer integraal te werken, dat wil zeggen met meer afstemming en regie bij het bieden van ondersteuning op verschillende leefgebieden.

Wij kiezen voor:

- Het actief begeleiden van inwoners op de arbeidsmarkt, met name van inwoners die hierbij extra ondersteuning nodig hebben.
- Meer inzicht in onze doelgroep en het kennen en steunen van werkgevers, zodat lokale bedrijven zich in toenemende mate inzetten voor doelgroepen van de Participatie- en Inburgeringswet.

III. Duurzame ontwikkeling

We blijven volop inzetten op duurzaamheid. Er zijn ambitieuze maatregelen nodig om ons aan te passen aan de klimaatverandering en tegelijk de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Wij nemen onze verantwoordelijkheid in de aanpak van de klimaatproblematiek. We zetten daarom in op de verduurzaming van de bebouwde omgeving, de grootschalige opwek van duurzame energie, versterking biodiversiteit, kiezen voor duurzame mobiliteit, gaan voor slim gebruik van grondstoffen (circulariteit) en gaan schade door wateroverlast, hitte en droogte zoveel mogelijk tegen (klimaatadaptatie). Dit doen we door voortzetting van het beleid vastgelegd in De Warmtevisie, Laadvisie, Afwegingskader grootschalige opwek, het Watertakenplan en de aanpak Wierden gaat voor duurzaam.

Wierden gaat voor duurzaam

We gaan in onze gemeente verder met energie besparen én opwekken en we streven ernaar om aardgasvrij te worden. We pakken ook de negatieve gevolgen van hitte, droogte en wateroverlast aan. En zorgen voor meer biodiversiteit in onze gemeente. Ons vervoer wordt schoner, duurzamer en we zullen ons in de toekomst minder verplaatsen. Meer thuiswerken dus als het kan. En, tot slot, willen we duurzamer omgaan met onze grondstoffen, voeding, kleding en afval; kortom, meer hergebruik en bewuster aankopen en het voorkomen van voedselverspilling. Dat doen we samen met inwoners en ondernemers. Samen maken we de stap naar een duurzame toekomst.

Wij kiezen voor:

- Samen met de gemeenteraad, inwoners en ondernemers werken aan een toekomstbestendig Wierden en een

betere wereld op basis van de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN (Sustainable Development Goals).

- Een programmatische aanpak onder de noemer Wierden gaat voor duurzaam waarbij iedereen mee kan doen. Waarbij we rekening houden met de portemonnee van onze inwoners en onze ondernemers.
- Samen met onze inwoners en ondernemers zoeken naar mogelijkheden, kansen en innovaties om onze doelen te halen.

Energie en klimaat

We gaan voor vooruitgang en resultaat op het gebied van duurzame energieopwekking, wij realiseren de doelstelling van de Regionale Energie Strategie en steken onze tijd en energie in projecten en processen welke resultaat opleveren en draagvlak hebben in de samenleving. Het netwerk voor elektriciteit heeft bijna overal zijn maximumcapaciteit bereikt, waardoor (grootschalige) projecten ten aanzien van opwekking van duurzame elektriciteit onder druk komen te staan in de aankomende periode. We gaan verkennen op welke wijze de gemeente een rol kan en wil spelen in het realiseren van de klimaatafspraken. Een mogelijke en perspectiefvolle uitkomst is de ontwikkeling van een lokaal energie/warmte bedrijf waarvan de gemeente (deels) eigenaar wordt. In deze verkenning kijken we ook naar pilots met nieuwe ontwikkelingen op het gebied van energie-opwek en opslag van energie.

Wij kiezen voor:

- Het volgen van de Regionale Energie Strategie, stap voor stap en passend bij onze gemeente.
- Het aandeel zon op dak vergroten door naar mogelijkheden te zoeken om dit voor inwoners en ondernemers aantrekkelijker te maken.

- Volop blijven inzetten op het realiseren van zonneparken volgens het afwegingskader grootschalige opwek waarbij we dit kader gaan actualiseren op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren.
- Energie-opwek uit mono-mestvergisting en uit de techniek van bodemnetten (lage temperatuur) samen met agrariërs en stakeholders verder verkennen en realiseren.
- Nieuwe technieken voor opwek en opslag van energie verkennen.
- Verkennen op welke wijze de gemeente een rol kan en wil spelen in het realiseren van de klimaatafspraken. Een mogelijke uitkomst is de ontwikkeling van een lokaal energie-/ warmtebedrijf waarvan de gemeente (deels) eigenaar wordt. In deze verkenning kijken we ook naar pilots met nieuwe ontwikkelingen op het gebied van energie-opwek en opslag van energie.
- Geen grote windmolens toestaan; ook als uit technisch onderzoek blijkt dat hier mogelijkheden voor bestaan.
- Inzetten op en actief adviseren over zon op dak in combinatie met de sanering van asbestdaken door inwoners en ondernemers in projectvorm mee te nemen in kansen en mogelijkheden van andere aspecten zoals rood voor rood, stikstof en zon op dak.
- Een toekomstbestendige waterketen, waarbij geanticipeerd wordt op toekomstige veranderingen. We zoeken hierbij naar innovatieve oplossingen en gaan zo mogelijk pilots ontwikkelen.
- Om de gevolgen van wateroverlast, hittestress en droogte te beperken geven we verder invulling aan het Programma Klimaatadaptatie Wierden.
- Waar mogelijk benutten we meekoppelkansen om bij renovaties en nieuwbouw ook klimaatadaptieve maatregelen te realiseren.
- We geven zelf het goede voorbeeld en dagen ook inwoners en ondernemers uit om hun bijdrage te leveren aan klimaatadaptieve maatregelen, zoals ontkoppelen van de

hemelwaterafvoer en grijs eruit, groen erin.

- De opslag van regenwater en het vasthouden van water in zijn algemeen te verbeteren in samenwerking met het Waterschap en Vitens.
- Het actief zoeken naar mogelijkheden om als gemeente een eigen zonnepark te ontwikkelen.
- Aansluiting zoeken bij projecten rondom waterstof.

Circulaire samenleving en afval

Wij streven naar een circulaire maatschappij, met een gesloten kringloop, gebaseerd op hernieuwbaarheid en hergebruik. Het zo lang mogelijk in omloop houden van producten en materialen draagt bij aan het voorkomen van uitputting van de aarde. Afval is geen afval, maar grondstof en energie. Een circulaire maatschappij reikt ook verder en heeft ook betrekking op sociale en economische thema's. De afvalinzameling in Wierden verloopt goed en we zijn op koers voor het behalen van de landelijke doelstellingen om het restafval sterk te verminderen.

Wij kiezen voor:

- Samen met inwoners en ondernemers ontwikkelen van een samenhangend actieprogramma voor een circulaire samenleving.
- Reststromen die in de gemeente vrijkomen zoveel mogelijk nuttig hergebruiken.
- Verder optimaliseren van de gescheiden afvalinzameling waarbij we streven naar zo min mogelijk restafval.
- In onderwijsprogramma's zowel in primair als voortgezet onderwijs blijvend aandacht vragen en uitleg geven over nut en noodzaak van de circulaire economie.

IV. Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling

In een eerlijke economie streven we naar een goed ondernemersklimaat en zien we kansen voor een economie die lokaal gericht is en bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners, de groene omgeving en het klimaat. We stimuleren sociaal en groen ondernemerschap. Door een bijdrage te leveren aan de lokale werkgelegenheid, verduurzaming en vergroening van de omgeving, de energietransitie en sociale investeringen. We zoeken aansluiting op de regionale samenwerking (Twente Board) voor sociaaleconomische structuurversterking.

Goed ondernemersklimaat

We creëren nieuwe kansen voor de lokale economie door in te zetten op meer sociaal en groen ondernemen, meer ruimte te bieden voor kleinschalige bedrijvigheid buiten de bedrijventerreinen, de centrumvisies uit te

voeren, aan de slag te gaan met een nieuw toekomstperspectief voor onze boeren en we zetten in op versterking van onze toeristische kracht.

Wij kiezen voor:

- Zoeken naar mogelijkheden om in de behoefte aan bedrijfskavels te voorzien. We vinden het belangrijk dat bestaande ondernemingen in de gemeente een goed toekomstperspectief houden of krijgen. Daarbij kijken we eerst naar mogelijkheden voor revitalisering, herstructurering en vervolgens naar uitbreidingsmogelijkheden. Bij voorkeur in aansluiting op bestaande bedrijventerreinen in Wierden en Enter.
- XL Businesspark 2: we zetten de reactieve lijn voort, waarbij we opkomen voor belangen van onze inwoners, ondernemers en het behoud/ bescherming van onze groene leefomgeving.
- Levendige centra in Wierden en Enter waarbij we de centrumvisies als uitgangspunt nemen.
- Toegankelijke centra en de naar wens juiste voorzieningen bewerkstelligen.
- We zetten in op meer sociaal en groen

ondernemen, samen met ondernemers en inwoners geven we o.a. invulling aan een eerlijke circulaire economie.

- Het voortzetten van de verkenning Nationaal Park Sallandse Heuvelrug omdat dit bijdraagt aan meerdere ontwikkelingen zoals de wateropgaven en de transitie in de landbouw en leidt tot meer overnachtingen en meer bestedingen in onze kernen en bij onze horeca. Alle partijen zullen voordeel moeten ervaren wanneer de verkenning een eventueel definitief vervolg zal krijgen.
- Lokaal doen wat lokaal kan. Dit gaat van het stimuleren van lokaal voedsel en lokale energie tot het lokaal inkopen.
- Het samen met onze partners verkennen van de mogelijkheid voor eenduidige bebording naar recreatieve voorzieningen en historische plekken.
- Bijstandsgerechtigden nog beter begeleiden naar werk bij onze lokale ondernemers.

Regionale samenwerking en Agenda voor Twente

Als gemeente kunnen we een beperkt deel van de economie beïnvloeden. Veel mensen werken in het midden- en kleinbedrijf (MKB), dat in belangrijke mate afhankelijk is van lokale en regionale keuzes en ontwikkelingen. Voor een economisch sterke gemeente is een goede samenwerking in de regio belangrijk. Wanneer binnen de samenwerking van de Twente Board daarin voor onze gemeente kansen liggen, zetten wij ons maximaal in om deze te benutten. Samenwerking in de regio verhoogt de kans op subsidies en cofinanciering.

Wij kiezen voor:

- Samenwerken in de Twente Board en benutten van kansen die zich in dat verband voor onze gemeente voordoen.
- Het steunen van de nieuwe Agenda voor Twente (2023-2027) en ons inzetten voor een succesvolle uitvoering.

Gebiedsontwikkelingen landelijk gebied

Het landelijk gebied verandert in hoog tempo. Opgaven als het realiseren van een perspectiefvolle, klimaatbestendige landbouw, een versterking van de biodiversiteit, instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, het verbeteren van de bodemstructuur, een duurzame drinkwatervoorziening, toekomstbestendige erven, duurzame energieopwekking en het waarborgen van de ruimtelijke kwaliteit hangen nauw samen en vragen om een integrale kijk op het landelijk gebied. We zien de boerenbedrijven als middelpunt van deze veranderingen en zien de boeren als ondernemers die bij kunnen dragen in oplossingen van de verschillende probleemvraagstukken.

We gaan voor een sociaal economisch sterker platteland waarbij de boer beter in positie kan komen. We gaan samen op zoek naar betere verdienmodellen waarbij de boer meer kan betekenen voor inwoners, toeristen en rentmeester kan zijn voor natuur en landschap. We kunnen dergelijke systeemveranderingen lokaal niet zomaar regelen en financieren. Maar we gaan gezamenlijk de zoektocht aan. De nieuwe (rijks-)coalitie heeft in het coalitieakkoord een Nationaal Programma Landelijk Gebied aangekondigd voor een samenhangende gebiedsaanpak met een transitiefonds van 25 miljard euro (tot 2035). Het kabinet wil fors investeren in de opgaven voor water, natuur en klimaat (in samenhang), maar ook in de verduurzaming van de landbouw om (1) perspectief te bieden aan boeren en (2) als sleutel tot de opgaven voor de VHR (Vogel-habitatrichtlijn), KRW (Kaderrichtlijn Water), stikstof en klimaat. De provincie krijgt hierbij een centrale rol. Provinciale Gebiedsplannen moeten de basis vormen voor afspraken over uitvoering. Dit wordt mogelijk uitgewerkt voor de Gebiedsgerichte

Aanpak (GGA-gebieden). Vervolgens moet uitvoering plaatsvinden in inrichtings-/ gebiedsprojecten.

We blijven ons inzetten voor de thema's waterbeschikbaarheid en droogteproblematiek in het landelijk gebied. Dit doen we door het gesprek hierover te blijven voeren met Waterschap, Vitens, Provincie, grondeigenaren en andere betrokkenen. We blijven de lopende projecten (korte en lange termijn) ondersteunen en zullen zo mogelijk nieuwe projecten/ initiatieven verder helpen.

Wij kiezen voor:

- De boer als middelpunt van de veranderingen in het landelijke gebied.
- Wij zetten in op een integrale aanpak van het platteland waarbij we aansluiten op lopende processen zoals het agrarisch manifest welke inzet op agrarisch terreinbeheer. Dit resulteert in een integraal agrarisch/plattelands plan dat onderdeel wordt van onze omgevingsvisie.
- Wij zetten ons in voor de agrarische sector en het behoud van hen als ondernemers binnen onze gemeentegrenzen, ondanks de enorme opgaven op het terrein van stikstof, broeikasgassen, biodiversiteit en klimaatadaptatie die binnen afzienbare tijd op de agrarische sector afkomt.
- De geclusterde bouw van goedkope woningen op een knooperf/voormalig agrarisch bedrijf willen wij mogelijk maken als dit geen belemmeringen voor agrarische bedrijven oplevert en het landschappelijk goed wordt ingepast.
- In het gebiedsproces voor het Natura 2000 gebied het Wierdense Veld blijven we pleiten voor een zorgvuldig proces waarin zowel de belangen voor natuur als drinkwaterwinning en onze landbouwbedrijven behartigd worden en sturen we aan op betere verdienmodellen voor deze agrariërs.
- Voortzetten en verder ontwikkelen van bestaande en nieuwe proeftuinen voor gebiedsontwikkeling, waarin verschillende

maatschappelijke thema's worden verbonden.

- Samen met de boeren toewerken naar een agrarisch plan waarbij we komen tot een goede verhouding tussen reductie van stikstof en het behouden van een eerlijk en gezond verdienmodel.
- Actief blijven faciliteren van het gebiedsproces A1-zone.
- Voortzetten van de samenwerking in de regio via de Groene Metropool Twente, Mineral Valley en Leader alsmede onze partners in het landelijke gebied.
- Mee te werken aan pilots in het landelijk gebied voor het bereiken van een toekomstbestendig watersysteem, bewust bodemgebruik en toekomstbestendige bedrijven.
- Het versterken van de biodiversiteit.
- Toezien op het ontvangen van de juiste ondersteuning, benadering en maximale compensatie voor de direct betrokken boeren rondom Natura 2000 gebieden.

V. Prettig wonen en leven

We blijven ons inzetten om een veilige en prettige woongemeente te blijven (aantrekkelijkste woongemeente in Overijssel). Dit willen we voor iedere inwoner in iedere levensfase zijn. We accepteren dat we vergrijzen, maar proberen onze jeugd, jongeren en jong volwassenen zo veel mogelijk vast te houden. Iedereen die dat wil moet hier kunnen (blijven) wonen in een prettige en veilige omgeving.

Samen werken aan goed en betaalbaar wonen

In de lokale woonagenda 2022-2026 staat omschreven wat voor gemeente Wierden wil zijn qua wonen en welke woonvraagstukken prioriteit hebben. De hoofdthema's in deze agenda zijn 'Betaalbaarheid en beschikbaarheid', 'Wonen en zorg', 'Toekomstbestendigheid' en 'Leefbaarheid'. Hierin heeft de realisatie van nieuwbouwprojecten om het tekort op de woningmarkt te verminderen de hoogste prioriteit.

Wij zijn voorstander van woonvormen die het mogelijk maken dat mensen die in het buitengebied wonen, daar kunnen blijven wonen ook als ze ouder worden. Dit in relatie tot de problematiek op (voormalige) agrarische erven.

Wij kiezen voor:

- Inzetten op de realisatie van nieuwbouw in De Berghorst fase 2 en 3, Zuidbroek, De Klomphof, Kleen Esch en Het Zenderink.
- Herontwikkeling van potentiële inbreidingslocaties (o.a. Wilhelminastraat, Anjelierstraat/Tulpenstraat).
- Meer balans tussen vraag en aanbod van woningen, zowel voor bestaande bouw als voor nieuwbouw.
- Het experimenteren met nieuwe woonconcepten zeker voor specifieke doelgroepen.

- Realisatie van flexwoningen in de kernen Enter en Wierden en bij behoefte ook in de kleinere kernen/buurtschappen.
- Het zoeken naar nieuwe woningbouwlocaties voor de lokale opgaves uit de Woonagenda (kwalitatief en kwantitatief).

Fysiek prettige leefomgeving

Wij kijken actief naar de toekomstbestendigheid van de bestaande woningvoorraad. Deze woningen staan in een veilige en groene omgeving in onze kernen Enter, Wierden en Hoge Hexel en de buurtschappen. Rond de woningen is voldoende ruimte om te ontspannen en te recreëren. Dit vraagt om goede voorzieningen zoals veilige speel- en ontmoetingsplekken waarbij rekening wordt gehouden met de diversiteit van onze samenleving. In de kernen en buurtschappen zorgen wij samen met inwoners voor voldoende groen waarbij we rekening houden met klimaatadaptatie en biodiversiteit. Onderhoud aan de openbare ruimte wordt integraal aangepakt. Dat betekent indien mogelijk een combinatie van onder andere riool, wegen, groen en klimaatadaptatie, zodat de goede dingen in één keer worden uitgevoerd.

Wij kiezen voor:

- Het inrichten van ons integraal beheer van de openbare ruimte op basis van het principe 'schoon, heel en veilig'.
- Het vergroten van de integraliteit tussen de diverse beleidsplannen op het gebied van de openbare ruimte onderling, zoals het watertakenplan, mobiliteitsplan, groen, bermen en sloten, wegen, openbare verlichting en speelvoorzieningen.
- Het vergroten van de integraliteit tussen de uitvoering van sociale en fysieke beleidsplannen (zie ook II. Sterke sociale samenleving).

- Bij vervanging en nieuwe wijken meer ruimte bieden voor sporten in de openbare ruimte en uitdagende speelplaatsen.

Mobiliteit

In 2021 is het mobiliteitsplan 2021-2030 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarmee is een belangrijke basis gelegd voor de komende periode waarin een aantal wensen op het gebied van verkeer en vervoer wordt opgepakt. Omdat de ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit elkaar snel opvolgen, wordt het mobiliteitsplan ook in deze coalitieperiode geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Wij kiezen voor:

- Uitvoering geven aan het vastgestelde mobiliteitsplan.
- Realisatie van het vrijliggend fietspad langs de Ypeloweg.
- Realisatie voetpad Nijverheidsstraat Wierden.
- Verdere verbetering van de weginrichting in 30km/u en 60 km/u zones.
- Onderzoeken van mogelijkheden om knelpunten in de verkeersveiligheid op te lossen.
- Kritisch zijn ten aanzien van onlogische drempels, wegafsluitingen en spitsuurverboden in het buitengebied.

Integrale veiligheid

Wij blijven ons inzetten voor een veilige leefomgeving in de gehele gemeente Wierden. Daar vloeit uit voort dat wij inzetten op het voorkomen en bestrijden van criminaliteit en ondermijning, samen met onze partners. Ook is er aandacht voor fysieke, sociale en digitale veiligheid. Extra aandacht zal er vanuit de coalitie zijn voor het terugdringen van de overlast rondom spoor en wegen. We zijn van mening dat de grens van het toelaatbare is bereikt.

Veiligheid komt er niet als we alle regels precies volgen, maar als inwoners zich daar ook voor inzetten. Een sterke samenleving

waarin we omzien naar elkaar. Samen zijn we verantwoordelijk voor onze gezamenlijke leefomgeving. De gemeente heeft op het gebied van veiligheid een regierol en brengt partijen bij elkaar. De aanpak van veiligheidsproblemen vraagt om een goede samenwerking met maatschappelijke partners. We ondersteunen initiatieven waarbij inwoners, politie en gemeente met elkaar in gesprek gaan over veiligheid in de buurten. Activiteiten als die van de vrijwillige brandweer en vrijwilligers bij evenementen zijn daarbij hard nodig en worden ondersteund.

Wij kiezen voor:

- In samenspraak met de omwonenden van het spoor gaan wij de overlast van het spoor tegen en dragen wij oplossingen aan bij ProRail en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en zullen hen motiveren om samen in te zetten op de verbetering van een veilige leefomgeving. De toenemende intensiteit is een reden temeer om hier nadrukkelijk de focus op te hebben.
- Inzetten op een grootschalige calamiteiten oefening met betrekking tot veiligheid rondom het spoor.
- Actief zoeken naar mogelijkheden om geluidwerende maatregelen langs de A1 bij Enter te realiseren. Het gebiedsproces A1-zone zien wij hiervoor als kans.
- Blijvend inzetten op de energie corridor en geluidswerende maatregelen verbreding N35.
- Ruimte geven aan en ondersteunen van initiatieven van inwoners die zich inzetten om de veiligheid in de woon- en leefomgeving te vergroten.
- Wij versterken de verbinding tussen het veiligheidsdomein en het sociale domein. In het bijzonder geldt dit voor personen met zorgwekkend gedrag, aanpak van jeugdproblematiek, aanpak mensenhandel en zorgfraude.
- Aanpak van ondermijnende criminaliteit door te kijken naar het wegnemen van de gelegenheid, het opwerpen van barrières en het ontwrichten van criminele structuren. In de aanpak van ondermijning wordt samengewerkt met partners binnen en buiten het veiligheidsdomein.
- Wij richten ons op het weerbaar maken van inwoners en ondernemers tegen cybercriminaliteit. Dat doen we samen met lokale partners, zoals de politie, het bedrijfsleven en het onderwijs.

VI. Financiën

Vanaf 2026 dreigt een enorme terugval van middelen die wordt omschreven als het 'ravijn'. Dit zorgt ervoor dat gemeenten niet kunnen doen wat maatschappelijk nodig is omdat investeringen die voor een langere termijn worden aangegaan niet gedekt kunnen worden. Wij gaan dit, in samenwerking met VNG, provincie en de regio, actief onder de aandacht brengen in Den Haag.

Financiële positie

Op dit moment zijn de structurele kosten en opbrengsten in onze gemeente goed in balans. Door het 'ravijn' dreigt dit evenwicht verstoord te worden. De ruimte voor structureel nieuw beleid is daardoor beperkt maar kan wellicht worden vergroot door bestaande activiteiten tegen het licht te houden en gericht op zoek te gaan naar (Europese) subsidies voor bijvoorbeeld duurzame initiatieven. Met behulp van de documenten uit de planning- en control cyclus (Nota Meerjarenbeleid, Begroting, Bestuursrapportage en Jaarstukken) informeren wij zowel de gemeenteraad, als ook de inwoners, op heldere wijze over onze financiële status en positie en verschaffen daarbij inzicht in toekomstige (grote) uitgaven die verder gaan dan de looptijd van de meerjarenbegroting.

Wij kiezen voor:

- Een financieel gezonde zelfstandige gemeente.
- Het op orde houden van onze financiën door een realistisch en verantwoord financieel beleid te voeren waarbij structurele kosten worden gedekt uit structurele opbrengsten.
- De gemeentelijke belastingen slechts te verhogen met het inflatiepercentage.
- Zo laag mogelijke lasten voor onze inwoners. Aanpassing van de onroerende zaak belasting (OZB) is alleen bespreekbaar om onze noodzakelijke voorzieningen op orde te kunnen houden. Ook bekijken wij de OZB altijd in

relatie met de totale gemeentelijke financiële lastendruk voor inwoners en ondernemers. Aan inwoners en ondernemers maken wij vooraf duidelijk waarvoor de verhoging is bedoeld.

- Een buffer in de algemene reserve die is bedoeld om calamiteiten op te vangen en die niet mag worden ingezet om de begroting sluitend te maken. Verder houden we buffers aan voor risico's in de grondexploitatie en in het sociale domein.
- In samenwerking met VNG, provincie en regio nemen wij deel aan de lobby richting Den Haag over de onbalans tussen het groter geworden gemeentelijke takenpakket en de middelen die het Rijk daarvoor beschikbaar stelt.
- Voor onderwijshuisvesting blijven reserveren om goed voorbereid te zijn op de toekomst.
- In aanloop naar 2026 inzetten op maatregelen die leiden tot een blijvend sluitende begroting.
- Goed oog houden voor de gevolgen van crisissen om zo op een preventieve wijze maatregelen te kunnen nemen en daar waar nodig een crisis budget te reserveren.

Investeren in projecten

Hoewel de financiële ruimte daarvoor beperkt is, willen wij de komende periode ook investeren in projecten. Wij zetten in op het afronden van De Passie, de sportaccommodatie op de Esrand, het vrijliggende fietspad langs de Ypeloweg en de nieuwbouw voor scholen de Talenter en Wegwijzer in Enter.

Verder willen wij, wanneer dit mogelijk is, reserveren voor meerjarenonderhoud en toekomstige vervangingen van onderwijs- en sportvoorzieningen.